

UNIVERSUL LITERAR

ABONAMENTUL
LEI 2,60 ANUAL
ABONAMENTELE SE FAC
NUMAI PE UN AN

COLABORATORII ACESTUI NUMĂR
I. Foti, P. Anastasiu, V. M., etc.

ANUNCIURI
LINIA PE PAG. 7 și 8
BANI 20

ZILE DE GLORIE

Armatele noastre merg din glorie în glorie.

După ce au trecut Carpații ca niște șoimi, ele au ocupat o bună parte a Ardealului pășind tot mai mult spre desăvârșirea marchii ideal național.

Pe frontul de sud, bravele noastre armate au avut de a face cu horde imense compuse din germani, bulgari și turci, comandate de feldmaresalul Mackensen.

Pe acest front, inamicul prin superioritatea-i numerică a isbutit, la început, să câștige ceva teren.

Primul moment de surprindere însă a trecut: ai noștri, puși sub conducerea generalului Avereseu, nu numai că au zădărnicit planurile de înaintare ale dușmanului, dar l-au respins pricinindu-i cele mai grave pierderi.

Și în luptele acestea aprige, atât pe frontul de sus cât și pe cel de la sud, vitejii noștri soldați au dat dovezi de calitate eroice cari au atras admirația lumii întregi.

Întreaga presă aliată aduce elogii armatei româno-rusești, pentru marea isbândă reputată în Dobrogea și care va rămâne ca una din cele mai glorioase fapte de armă în istoria războaielor.

Sub aceste fericite auspicii își reia apariția «Universul Literar», care își va face o sfântă datorie din a întreține pe numeroșii săi cititori despre marile evenimente ce se desfășoară și cari vor făuri România Mare.

V. M.

Tăcerea e de aur

N'am cuvinte de ajuns spre a recomanda tuturor cititorilor noștri cea mai desăvârșită tăcere, în ce privește chestiunile referitoare la apărarea țării.

Fie-care să se gândească că s'ar putea găsi spioni cari să se folosească de cea mai mică indicațiune, și să tragă concluzii foarte vătămătoare apărării noastre.

E mai mult ca ori când timpul de a aplica dictonul „Tăcerea e de aur“.

Studii literare

Literatura indică

„Grădina iubirii“

— Urmare și sfârșit —

de I. FOTI

II

Această introducere ne va servi la explicarea poeziei ce ne propunem să o analizăm. În epopeea indică sint lungimi inutile; virtuțile personale ale individului foarte reduse (partea epică); dar poezii sunt în schimb neîntrecute acolo unde descriu pasiunile omului și mai ales iubirea și adorarea naturii exuberante și misterioase pe cari îi înconjoară.

În limba noastră avem câteva traduceri în versuri reușite ale poetului Coșbuc (Mitologia sanscrită) din limba sanscrită. Traducerile acestea frumoase, sunt probabil, din texte nemțesti; ceea ce le strică, în parte, farmecul.

Mai avem în traducere românească și drama *Sakuntala* sau *Înșelul fatal*, tradusă de același poet. Această operă a lui Kalidasa este din cele mai apreciate ale întregii literaturi indiene. Kalidasa a mai scris o dramă *Urvaci* pe la începutul erei întâia creștină.

La aceste traduceri s'a mai adăugat una nouă a d-lui Stratulat: *Grădina iubirii*.

Am mai spus că starea socială a Indiei nu permitea dezvoltarea dramelor sociale, și a epopeii, în genere. Dar în această țară, unde clima tropicelor biciuiește epiderma arsă de

soare și o îndeamnă spre patimi, era natural ca să precumpănească, printre toate poeziile, cea erotică. Iubirea răscumpără toate celelalte mizerii ale vieții. Așa sunt oamenii Sudului, în vinele cărora sângele fierbe și mintea e turbure de arșița patimelor nepotolite. În tinerețe dragoste sălbatică, neastâmpărată și puternică; la bătrânețe bigotismul și drumul spre biserică. Indivizii, cari din cauza climatei nesuferite și a prejudecăților dăunătoare și autocratice nu știu unde le e capul, nu pot trăi de cât din plăcerea și vanitatea dragostei și din părăsirea lăzcie — apucând drumul bisericii sau a templului — a păcălelor săvârșite în vârsta puterii și a irresponsabilității.

Minți dezzechilibrate, fantazii balnavă, firi nestatornice și pătimase, temperamente de adevărați artiști: nevroze trăind...

Ce patimă profundă nu fierbe în rândurile:

„Cu sânii invineții, cu părul în risipă, cu ochii închiși, cu picioarele și brațele tremurânde, încă de voluptate zice, cu glasul înnăbușit: „Aibi milă! slărește, Mi e de ajuns”. Și se adânci în făcere. Să fie moartă sau numai adormită? S'o fi adâncind în gânduri plăcute sau se gândește la altul!“ (Dienința).

Peste tot izbucnește patima oarbă,

IDEALUL

*Un vuet năbușit străbate zarea
Și fulgerile țes prin nori furtuna;
Destinul își urmează fir cărarea,
Precum a făcut prin veacuri told'auna.*

*A fost ursit cu sfânta Românie
Să-și întregească neamul în Ardeal;
De-om trece chiar prin putreda Sofie
Vom împlini al țării ideal!*

*O, ai nădejde 'n noi, iubită țară
Că tupta noastră nu va fi d'a surda;
Că doar, treziți în noi acum 's iară
Vitejii ce'n trecut s'au războit la Turda!*

*În tuptă dar intrat-am, și dușmanii
Cuprinși de spaimă tremură și cad,
Și încă de-or mai trece 'n șiruri anii
Vor tremura nepoții lui Arpad.*

*Noi toți, ai Europei santinele,
Popor de smei, în fiara cea turbată
Prin miile de gloanțe și șrapnelo
Executăm sentința meritată.*

*Victorioși, când ne-om întoarce iară
Mult mai măreată își vom da cunună,
Și strălucirii, cea mai mândră țară
Cum străluciește 'n nopți senine, tură.*

*S'o lumina atunci albastru zarea,
Și înmuri vom cânta Lumpezzeirii...
... Destinul va urma a lui cărare
Ce nu s'abate dela țoaga fierii.*

P. Anastasiu

Subscrier adun. în reg. 2 colate

mușcarea cu dinții, răenetele și hărăciturile apropiate cu moarte, ale a-mașilor nebuni unul de altul:

„Cu turbana stropit cu mac, cu gâful păstrând întipărită arma brășărilor amantei lui — căci l'a strâns într'o aprindere sălbatică! cu buzele pătaie de mărgean, cu obrazii înroșiți de betel, iată cum nefericitul se va infățișa nevastei lui, odală cu răsăritul soarelui”. (Floarea de lotus).

Alta:

„Noapte de plăceri, noapte de nebunie; departe de orice privire, Naura se lasă eu totul în voia plăcerii iubitelui. Ce mângâieri! Ce zbucnete pătimase!

„Dar ce zărește, Naura, în lumina zorilor? Papagalul, care a văzut și auzit totul. Doamne! iată o pe mama Nauri! Blestemata pă-are îi poartă purtarea fetei.

Dar ce face vicleana? Își desprinde câteva rubine din cercei și cu multă dibăcie le strecoară printre boabele de rodie ale mănăcirii gavalivului, — și astfel găsește fericitul mijloc să-i astupe gura pe vecie!”

La ce mijloc nu recurge o femeie, ai cărei nevoi dorese potolirea iubirii neînfrânate, care o arde cu un vânt ferbinte de ecuator! Copila iabeste. În fața acestui sentiment care mistuie, nu mai vede nimic, nici o prejudecată, nici a datoric, logica moralei iezuitice creștină nu e cunoscută în acele țări fericite, unde soarele fierbinte, răscoltește toate poftetele, le prefăce în jeraie, transformând iubirea noastră calculată în saturnale și în priapee date în onoarea Astartei neîndurate și dezmațate a feni-cienilor.

Ce frumos, ce adânc omenesc răsună aceste cuvinte, aproape neînțelese de noi:

„Dar va ști să-mi spună, cum aş putea uita pe aceea, care m'a auzit o noapte întregă plângându-i la ure?”

Ce tulburătoare, ce pasionată, o bucată de mai jos. Numai cine a stat îndelungat în arșița ferbinte a Sudului, unde pasiunile amoroase cucerește, cuprind în flăcări și ard întreaga noastră ființă, întreaga noastră viață, poate să-și dea seama de frazele, așa de simple în conținutul lor etimologic:

„Tatăl meu e departe: s'a dus pentru treburile lui. De azi dimineață, mama îl cheamă: s'a dus să vadă pe sora mea care-i bolnavă. Se înapoiază... Cum o să pot rămâne singură?”

Trecătorul, abate-te acasă la mine.

Le indiam sau indiană pasiunea dragostei e totul. Patimă sau viciu este același lucru; căci aceste două noțiuni se confundă și n'au limită. Amantul ce și iubita nu-și pot închi-pui viața fără iubirea lor. Toate lucrurile dimprejur iau parte, împărtășesc, se afundă cu iubirea, cu bucuria sau durerea amantilor. Imaginele evocate pentru manifestarea sentimentului de dragoste sunt splendide:

„Și amantul acesta, care cu tot potopul de ploaie era gata să plece, la lacrimile amantei lui, se simte oprit ca de revărsarea unui fluviu”.

— „Serin stihuri melancolice. Mă mistui ca un înfiș de măsură, ce arde în liniștea serii, îmbălsămând cu miazme câmpia”.

— „De atunci, fătășirile inimii mele, îmi flutură blaza și el se îndreptătează că-l iubesc”.

Ce duioase, line și adânci curg cuvintele, firele cele mai adânci ale inimii se dau în mișcare și vibrează:

„Îți scriu în lumina lunii. Tăcărățele mele mău chemat, dar eu nu voi să rămân în odală în care tu, te ații întotdeauna. Și iată tot n'am înșelat să plâng... Ca să mi uit mahnirea, am primit grădina albulă de adieri. Fraza bambului prin umbra ei, inserie, pe nisipul albastru, un cuvânt necunoscut, fără îndolăla, numele tău”. (Serisoare).

Alta:

„Ploaie, îți mulțumesc. Vestmă-

Căzuți pe câmpul de onoare

Locot.-col. Gh. Poenaru Bordea

Sub-loc. I. Ghirculescu din marină

Locot. Gh. Bălăceanu, din reg. Gorj

Căpitan N. Vulovici

Căp. Ion G. Cristea reg. 35 inf.

Locot. Sever Rădulescu-Niger

Căp. G. Dumitrescu din marină

Locot. Nițu Ștefan, bat. 9 vânători

CANTECE DIN ARDEAL

Doina lui Horia

tot i se lipea de corp, iar țesătura, sclipitoare de apă, îi desena în chipuștele-i forme... Sanabavi, erai, ea și când ai fi fost goală. Iar micii tăi săni înfiorați, de cine au fost încălziți, atunci când înflorise curentul? (Floaia).

Dar iubirile acestea așa de pătimase nu-s eterne; schimbătoare ca toate extremele în viață; jurămintele se slăbesc o cu satisfacerea dorinței arzătoare. Cu subtil și delicat se exprimă poetul:

„Într-o zi, Sita, o copilă din Ratanava'i, inserise pe petala unui trandafir jurământul acesta:

„Pe cel mai frumos voinic din lume, nu-l voi iubi nici odată, căci iubirea e prea neîndurătoare”.

„Abia sfârșise de scris, și un zefir zmulse și luă cu el petala și jurământul”. (Jurământul).

Ce frumoase intruchiperi ale vieții și ale fericii patriarhale sunt poemele mici, scurte, fără cuvânt de prisos — așa de pregnante și de elacice:

— Au cântat cocoșii?

— Dormi? Noaptea este încă albastră.

— N-am dormit. Ochii mi erau închisi; dar mîntea mi veghea și lucruri frumoase se prezentau pe sub ploape.

— Ce vedeați, iubito?

— Printre palmierii din Rami, o cămașă mică, albă de iasomie; iar acolo, tu și eu mine, fericiți. (Vederea).

O comparație:

Luna o lumina (pe fecioara), o privighetoare cânta, iar „iubitea se da-se'n vorbă” cu copila.

În aceste iubiri împărlășite se i-veste și „reparabilul” și cruzimea: „Cum, după ce și-a făcut ochii din-

Horia bea la crăsmă 'n deal,
Domnii fug toți din Ardeal.
El aprinde-un mare foc
Și cântă voios în joc:
— Haideți feciori după mine
Să'nvâțați ce-i drept și bine.

Pe cel câmp pustiu ș'ntins,
Arde-un foc de noi aprins.
Lasă arză și să crească
Cât e țara românească!
Trageți hora să o joc
La lumina celui foc!

Ungure, mustață lungă,
Zis-am morții să te-ajungă,
Zis-am parăi să te ardă,
Zis-am crucii să te piardă!
— Trageți hora ca să joc
La lumina celui foc!

tr'un lotus albastru, obrazul dintr'un minunat nelumbo (1), dinții dintr'un fraget boboc de trandafir, săniile din petalele unei șampaka, cum de-a putul creatorul, prietenă să-și croiască o inimă de piatră”. (Uruzimea).

Iar stanța admirabilă!

„Dacă mi-aș incredința mîntuirea puhoiului, puhoiul s'ar opri; de mi-aș incredința o palmierului, palmierul s'ar apleca spre mine. Dar, tu, care stii câte îndar, treci înaintea, fără a mă privi măcar”.

Sunt lucruri triste, romantice ca la poezii Nordului; descrieri după natură apropiate de sufletele noastre, îndepărtate de primitivitate, prin falsitatea vieții pe care o ducem.

(1) Lotusul sacru.

Ungure, căine turbat,
Mulle și-am mai tot răbdat,
Dar veni-a ceasul meu
Ca să mă răzbun și eu!
— Trageți hora să o joc
La lumina celui foc!

Cum răcnesc jivinile,
Cum s'aprinde slăninile,
Cum ard toate satele,
Plângându-și păcatele!
— Trageți hora ca să joc
La lumina celui foc!

M'am suit pe munte'n zori
Și-am prins fulgerul din nori
Și, de sus, din înălțime,
L-am izbit în ungurime!
— Trageți hora să o joc
La lumina celui foc!

Cităm:

„Râule, te-am văzut la izvorul tău. Un copil te-ar fi trecut dintr'o săritură, un mănușchiu de flori și-ar fi schimbat albia. Aici ești un fluviu nemărginit și ai putea înghiți corabia ce porți!”

„Mă gândesc la iubire ce-o porți Bjamatei!”

Iubirea ta mai duce și la moarte, ochii se sting ca două hieturi luminoase de umbrele morții; înaintea iubitei sunt ca pealele vestede de trandafir; vocea se ascămăne și te întristează ca aceea a Karaguului noorn și ceelalte.

Terminăm citațiile prea multe cu tristul Amurg al iubirei:

„La căderea nopții păunii cari își restică cozile și-au strâns penele și

s'au depărtat. Mi s'a părut c'au luat cu ei cele din urmă flăcări ale soarelui și cele din urmă licăriri ale iubirei noastre”.

III

Traducerea d-lui Stratulat — din franceză, bine înțeles — este îngrijită și literară. Unele scăpări din vedere și unele neglijențe de stil se pot corija la o ediție nepopulară a poemelor.

În linii generale, regretăm că atât d. Cosbuc cât și d. Stratulat nu cunosc limba sanscrită ca să ne dea întreaga savoare originală a minunatelor poeme pe cari le traduce. Pentru cititorii români, în românește, ne mulțumim și cu atât.

Făcând citații mai dese, am dorit să dăm o iconă mai exactă a poeziei indiene. Duiosia și delicatetea sentimentelor de iubire — iubire de jertfă și de natură — sunt o caracteristică nobilă și unică, în literatura lumii. Acest sentiment ne provoacă admirație și lacrimi la citirea episodului lui Nala, ca și la urmărirea peripeziilor lui Rama; de aci frumoșetea și adăncul omenesc al Sakuntalei, ca și farmecul religios al inuurilor lui Tagore. Splendoarea imaginilor din Vede ca și din ceelalte poeme — cu toată lungimea lor și lipsa lor totală de concepție și de armonie; daruri ale clasicității greco-romane neîndreptate — precum și această melancolică și adăncă vedere a lirizmului erotic și individual este nota esențială adusă de cultura indiană în literatura universală. Bestul este chemat de curiozitate științifică de zimbizim literar sau simplu spirit de aventură în tot ce se po-vestește asupra miraculoasei Indii și asupra trilenării sale civilizării.

Evadarea sergentului Letor

- URMARE -

Pământul rece mă îngheață și eu greu îmi pot reține florii. Tovarășii mei trebuia să-mi arunce pe cap ramuri mici și rădăcini subțiri pentru ca să nu mă înăbuș. Și în această situație trebuia să rămân până când se vor depărta sentinelele cu convoiul prizonierilor.

Dar, pentru D-zeu!, ce se întâmplase? În loc de ramuri, mă pomenise cu o masă enormă de pământ pe capul meu și așa de repede mi-a căzut că abia avui timpul să duc mâna la gură și la ochi ca să-i apar. Intinericul era complet; abia respiram. Cu siguranță că eram îngropat de viu.

Am aflat mai târziu că sentinela se apropiase, din întâmplare sau din neîncredere, de ascunzătoarea mea și că tovarășii mei nu găsiseră alt mijloc de a mă salva pe mine și pe ei înseși.

Situația mea nu întârziă să devină foarte critică. Îngropat acolo la orele 9 fără un sfert, trebuia să rămân așa până la 11 și jumătate! Pământul mă strivea sub greutatea sa și mă îngheța. Mă gândeam dacă nu era să mă înăbuș și să mor în această groapă.

Tovarășii mei venira de mai multe ori să-mi spuie cât era ceasul. Astfel am aflat că era ora 10, apoi 10 și jumătate și apoi 11 și un sfert. Peste câteva minute deci puteam să mă consider scăpat. O santinelă germană a trecut peste groapa în care eram îngropat, strivindu-mi sub greutatea lui rându pe rând picioarele, trupul și umerii. Spre norocul meu nu mi-a umblat peste cap, altfel mă omora. O auzeam discutând cu un alt german, apoi s'a depărta.

De odată sângele începu să-mi curgă din nas, nu mai puteam să respir de cât în mod suferat, apoi totul începu să se învârtască în jurul meu. De ce mi-a fost friică n'ămi scăpat: îmi pierdusem cunoștința.

Mi-am revenit într'un mod cu totul curios. Simții, deodată o arsură puternică la mână. Ce se întâmplase? Fără să știu cum, îmi scoasesem o mână afară din groapă. Soarele îmi dogorea mâna și cum corpul mi-era înghețat, această rază de soare îmi făcea efectul unei limbi de foc.

Am scos binișor capul afară din groapă, dar mi-a fost imposibil să suport lumina soarelui și a trebuit să-mi vir din nou capul în groapă. Nu știu ce se petrecu atunci în mine, că am început să plâng ca un copil.

În jurul meu domnea liniște completă. Îmi revenisem și eșii pe jumătate din groapă. La vre-o 50 metri depărtare zării pe tovarășii mei cari se îndreptau spre cazarmă, cu sapa și lopețile pe spate.

Puțin mai departe un german se plimba în lung și în lat constatând munca ce o făcuseră prizonierii. În fine se depărta și el.

Cu mare greutate putui să es din groapă. Îmi scosei tunica și pantalonii mei roșii și am rămas numai în vestă și în pan-

talonii de postav prost, pe care mi-i duseră germanii ca și ori căru prizonier.

Măinele și picioarele îmi erau amortite. Fui nevoit să mă târui pe genunchi câțiva metri. Când putui în fine să stau în picioare umblam ca un om beat.

La 300 metri de mine, pe drumul dela Marle, șeful detașamentului număra prizonierii. În câteva minute era să se aple dispașiția mea, era să se dea alarma, nu trebuia deci să pierd nici o secundă. Gândul acesta m'a umplut de energie.

Indrăzneală și iarăși indrăzneală,

De cealaltă parte a drumului se aflau niște mlaștini. Am dat fuga spre acolo. Apoi, ca să derutez primele cercetări, m'am îndreptat către o mină, într'o direcție apusă de aceea pe care trebuia să o apuc.

Am ținut să fiu văzut de țărani cari lucrau la o mină și imediat întorcându-mă înapoi, prin pădure, am luat direcția Olandei, ne având alt ghid decât o busolă mică.

În chestie de evadare cred că una din condițiunile de reușită este indrăzneala liniștită. Trecui aproape de ferma unde erau tovarășii mei. I-am văzut.

Și, după agitația care domnea la fermă, am înțeles că se dase alarma. De sigur că se puseseră în urmărire. Dar în ce parte? La mai puțin de un kilometru curge riul Lippe. Am alergat într'un suflet până acolo. Nesciind să inot a trebuit să trec peste podul care era în fața mea. Din partea cealaltă a podului veneau trei germani. O să mă recunoască oare? Iată-mă în fața lor. Se uită lung la mine. Trec înapoi.

Mai încolo o femeie întinde rufe, avind lângă ea un copil. Merg drept spre ea: „guten morgen (bună ziua)“ îi zic, ea și cum o cunoașteam. Mă apropiai de copil, îl mângâiai pe obraz pe acest scârbos vâltar german care mi-a suris. Trecui înainte. Nimeni nu mă întrebă ceva. Am mai mers aproape o jumătate de oră și am ajuns în fața orașului Altern, pe care nu putui să-l ocolesc, nevrând să pierd timp.

Era ceasul unu după amiază, și muream de foame.

Mă hotărâi să intru în oraș. Ce o fi să fie. Trebuie să fi fatalist. Cu toate acestea, ca să nu fiu suspectat și întreat, mi-am scos din buzunar o batistă roșie și începui să mă șterg într'una la nas. Cât a durat trecerea mea prin acest blestemat oraș nu mi-am luat batista de la nas. Nimeni nu se uita la mine, în afară de o fetiță care, după ce se uită lung la mine, dispăru într'o poartă mare.

Am ajuns în fine în plin câmp. O pădure era în apropiere; mă ascunsei în colo ca să mă mai odihnesc.

Foamea mă chinua. Am căutat prin buzunare să găsesc bucata de ciocolată și de zahăr pe cari le luasem cu mine. Totul se topise formând un fel de pastă scârboasă. Am mâncat-o cu o poftă nebună și începui să-mi continui drumul. Preocuparea mea de

căpetenie era 1) să merg repede și 2) să nu fac sgomot, ca să nu atrag atenția vre-unui trecător. Mi-am scos ghețele și am făcut, așa desult, 45 kilometri prin pădure. Picioarele îmi erau pline de sânge din cauza buruienilor și a spinilor. Cu toate acestea merg înainte. În fața mea se vede o linie ferată și o trec tărându-mă pe burtă. Noaptea neagră m'a surprins pe un teren deschis sub o ploaie din cele mai torențiale.

Ca să nu rătăcesc, am fost silit să aștept zorii zilei. La orele 5 dimineața o luai înainte și în curând fui aproape de Borken, stațiune de cale ferată foarte puțin departe de granița Olandei. O luai de-alungul șinelor și abia avui timpul să mă ascund într'o groapă ca să nu fiu zărit de un tren care venea pe linie.

Apropiindu-mă de Borken, m'am încălțat și începui să merg pe șoseaua imperială. Sufla un vânt tare și o puternică furtună s'a deslănțuit dintr'odată. O femeie care mă văzuse s'a oferit să mă adăpostească la ea. E de prisos să spuie că am refuzat.

Înainte prin mahalalele din Borken unde prima figură pe care o întâlnim fu aceea a unui jandarm.

Văzând că se uita lung la mine l'am salutat și am trecut înainte. Ce să fi crezut oare? Nu știu. În tot cazul a neglijat să-și facă datoria de jandarm. Norocul acesta însă nu fu de lungă durată.

(Va urma)

EXPOZIȚIUNE ARTISTICA ÎN TRANȘEE

Armata III-a a republicii franceze, așteptând pe înamic să-i dea de lucru mai serios, nu și-a pierdut timpul în deșert. Până una-alta, artiștii aflați în rânduri își atârnară puștile de umăr și luând pensulele, daltele și celelalte unelte artistice puse în ranite pe lângă efectele militare, începură să-și continue, în timp de război, operele de pace. Și, combinată, și compuseră și executară atâtea lucruri artistice în tranșeele din care pândesc pe înamici, că ziarele tranceze se pomenira cu următorul afis, ca să nu-i zicem, ordin de zi, înaintat, pe cale ierarhică, cu invitația d'a se publica:

«O expoziție artistică (de pictură, sculptură, desen, gravură, cizelare pe metale, obiecte, bibelouri de artă, lucrări artistice pe metale și lemn) se va deschide la Cartierul General al armatei a III-a de la 15 până la 23 Septembrie anul curent».

Se va deschide dar un salon artistic, însă și militar.

Se vor da ca premii medalii de verme și de argint, precum și mici recompense bănești. Juriul e compus din «naștrii și artiștii mobilizați». În salonul acesta, salon de artă și de război, se primesc «numai opere originale, de tot felul, serioase ori umoristice, executate, în timpul de la deschiderea ostilităților și în zona armatei».

Concurenții, totii fără pletele tradiționale, tunși ca pe tobă, vor atârna de lucrările lor o tidulă pe care vor arăta numele și pronumele autorului, gradul lui militar, contingentul din care face parte, formațiunea cărei aparține și titlul operei.

Mai sunt și câteva măsuri restrictive: picturile nu vor trece peste dimensiunea de un metru, iar operele sculpturale, să nu cântărească mai mult de 2 kilograme.

E liber totuși expozantul să adauge în tidulă prețul cu care ar fi dispus să-și dea opera «dacă se vor găsi cumpărători».

Salonul acesta, deschis între Verdun și Meuse, este organizat în toată regula. Artiștii francezi, și în focul luptei ca și în liniștea păcii, poartă în suflete, și dragostea patriei, vitejește apărută, și setea nestinsă a frumozului pe care mereu îl visează.

ȚIGARA GENERALULUI

Generalului X... este unul din marii șefi francezi care nu se cruță de loc și care se arată în locurile cele mai periculoase de pe front. Cunoșcând foarte bine artileria, se apropie de tunuri și îi place adesea ori să reguleze el însuși tirul. Instalat la telefon, primește indicațiunile telefonistilor și le transmite ținătorilor. E una din bucuriile sale a războiului.

Într'o zi, pe când se dădea la plăcerea lui favorită și primea indicațiunile telefonistului, tunul fiind bine regulat, el auzi de o dată: «Bravo, buna lovitură, a lovit în pian. Prietene, vei avea o țigară de loi!»

Un ceas după aceea, trecând pe lângă postul telefonic el intră și întrebă cine i-a telefonat pe când era la baterii... o oră mai înainte.

— Eu sint, generale, răspunse un sublocotenent.

— Dar nu știam cine era la capătul firului.

— Nu face nimic, prietene, nu e nimic, și dacă vrei o țigară, am câte-va foarte bune, ia te rog...

Sub locotenentul L... va păstra cu sfîințenie țigara șelului său.

SACUL CU CLUME

Un om bogat, căzut în mizerie, este nevoit să intre să mănânce într'un restaurant din cel din urmă ordin.

Chelnerul, care și el servise mai înainte într'un local luxos, îl recunoaște și îi zice:

— Cum, d-ta domnule, vii să mănânci aici?

Bogatul sărăcit îi răspunse urzicat:

— Precum văd, și tu servești aici!

— E adevărat, replică chelnerul cu demnitate, dar eu nu mănânc aici.

Unui provincial venit în București i-se făcu poftă să facă o baie. Intră în stabilimentul doctorului Erdreich și cerra un bilet.

— Ce fel de baie poftiți, l'întrebă vânzătorul de bilete: rece, caldă, turpească, rusească, feruginoasă, medicată, cu duși?...

Bietul provincial amețit de atâtea feluri de băi de care habar n'avea, ca să nu se arate nestiutor, ceru, la întâmplare, o baie cu duși.

— E dus în cabină, unde se desbracă numaidecât. Spre marea lui mirare însă nu vede nici o cadă cu apă în care să se cufunde. Dar iată un mâner pe care l'înhață și trage de el. Deodată se pomenise căzând peste el un potop de apă rece și repede care-i taie răsufllarea și l'paralizează de friică. Dar asta fu numai un moment. Făcându-și iute curaj, dă fuga la ușa cabinii, o deschide, scoate capul afară și strigă pe băias:

— Dă-mi, te rog, mai iute o umbrelă, că aici plouă cu găleata.

Căsătoria definită de persoane cu autoritate:

Un medic: Este un acces de friguri intermitente, care începe cu căldură și se isprăvește totdeauna cu răceală.

Un comerciant: — E o speculațiune care te duce, mai totdeauna, la faliment.

Un scriitor: — E un roman, care nu rar, are mai multe ediții.

Un filosof: — E un lanț așa de greu că uncori e nevoie de trei să-l poată duce.